

Tantárgy neve/kódja:	Középkori településrégészet BTR-DK-752
Tárgyfelelős:	Doktori programvezető
Tantárgy oktatója:	Dr. Rácz Tibor Ákos
Kreditszám:	10
Óratípus:	gyakorlat
A tantárgy céljának rövid ismertetése:	A kurzus a középkori települések kutatásának módszertanát és legfontosabb új eredményeit vizsgálja, különös tekintettel a települések életét befolyásoló társadalmi, gazdasági és kulturális szempontokra. Arra törekszünk, hogy a hallgatók az adatok elemzésével és a történelmi kontextus megismerésével fel tudják fedni, hogyan épültek fel és működtek a falusi közösségek. Különböző régiókból vett esettanulmányokkal szemléltetjük a települési mintázatok sokféleségét és a történelmi eseményeknek a falusias közösségekre gyakorolt hatását.
Elsajátítandó elméleti ismeretanyag:	A középkori települések változatos típusainak (pl. városi, rurális, erődített) elemzése. A településszerkezet és társadalmi szerveződés, valamint a gazdasági tevékenység kapcsolódása. Holisztikus megközelítés a régészet, a történelem, az antropológia és a földrajz kutatási eszköztárának bevonásával.
Elsajátítandó gyakorlati ismeretanyag:	A középkori közösségek mindennapi életének és kulturális szokásainak értelmezéséhez szükséges tárgyi leletek, építészeti és környezeti adatok. A középkori településeket befolyásoló történelmi események és társadalmi folyamatok elemzése, beleértve a kereskedelmet, a háborúkat és a technológiai fejlődést.
A 2-4 legfontosabb kötelező irodalom felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	Dyer, C. – Everson, P.: The development of the study of medieval settlements, 1880–2010. In: <i>Medieval Rural Settlements. Britain and Ireland, AD 800–1600</i> . Eds.: Christie, N. – Stamper, P. Oxford 2012, 11–30. Ferenczi, L.: - Rácz, T. Á.: Pest County and Dabas district in the Middle Ages. A multidisciplinary and geospatial investigation into the problem of settlement desertion in Central Hungary. <i>Antaeus. Communicationes ex Instituto Archaeologico</i> 39 (2023) 187–225. Laszlovszky, J.: Space and Place: Text and Object. Human-Nature Interaction and Topographical Studies. In: <i>People and Nature in Historical Perspective</i> . Eds.: Laszlovszky, J. – Szabó, P. Budapest 2003, 81–104.

	<p>Pálóczi, Horváth A.: Az elpusztult késő középkori falvak morfológiai variációi (The Morphological Variations of the Ruined Villages from the Late Medieval Ages – Morphologische Variationen der Zerstörten Dörfer aus dem Späten Mittelalter). Arrabona 44 (2006) 357–390.</p> <p>Rác T. Á.: A Pesti-síkság falvai a magyar honfoglalástól a 14. századig. Kerámiaművesség, lakóépítmények, települési formák. Villages of the Pest plain from the Hungarian conquest until the fourteenth century. Pottery, residential buildings, settlement forms. Studia ad Archaeologiam Pazmaniensia 13. Budapest 2019.</p>
<p>A 2-4 legfontosabb ajánlott irodalom felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)</p>	<p>O’Sullivan, A. – McCormick, F. – Kerr, T. R. – Harney, L. – Kinsella, J.: Early Medieval Dwellings and Settlements in Ireland, AD 400–1100. BAR International Series 2604. Oxford 2014.</p> <p>Schreg, R.: Dorfgeneese in Südwestdeutschland. Das Renninger Becken im Mittelalter. Materialhefte zur Archäologie in Baden-Württemberg 76. Stuttgart 2006.</p> <p>Takács, M.: Nucleated and/or dispersed settlements from the Árpáadian and the Angevin age in the west Hungarian region of Kisalföld (Hufenartige und/oder zersplitterte Siedlungen der Árpáden- und Anjouzeit der Westungarischen Region Kisalföld). In: Ruralia III. Památky Archeologické, Supplementum 14. Ed.: Klápště, J. Prague 2000, 240–251.</p> <p>Turner, S. – Silvester, B. (eds.): Life in Medieval Landscapes. People and Places in the Middle Ages. Papers in Memory of H. S. A. Fox. Oxford 2012.</p>
<p>Elmélet-gyakorlat aránya:</p>	<p>Elméleti óra óraszám: 2 Gyakorlati óra óraszám: 2</p>
<p>Az alkalmazott oktatási módszerek:</p>	<p>Az előadások alapvető ismereteket és elméleti kereteket nyújtanak a legfontosabb témák, módszerek és történelmi összefüggések strukturált bemutatásán keresztül. Konkrét régészeti lelőhelyeket vagy leleteket elemezzük, hogy elősegítsük a kritikus gondolkodást és a középkori települések kontextusának megértését.</p>
<p>Az értékelés módja:</p>	<p>vizsgajegy</p>
<p>Az értékelés kritériuma:</p>	<p>Az értékelés alapvető kritériumai a tananyag és a szakirodalom ismerete. Egyéb kritériumok közé tartozik az egyéni és csoportmunkában való aktív és konstruktív részvétel, a kreatív problémamegoldás és a feladatok megfelelő részletességgel történő elvégzése.</p>

<p>Miként járul hozzá a tantárgy a doktori iskola képzési programjában tanulási eredményként megjelölt MKKR 8. szintű tanulási eredmények eléréséhez.</p>	<p>A hallgatók komplex kutatási módszertani ismereteket sajátítanak el. Képesek lesznek az adott kutatási területen alkotó elemzésekre, valamint új perspektívák megfogalmazására. Azonosítani tudják a kutatási terület legfontosabb elméleti problémáit.</p>
---	--